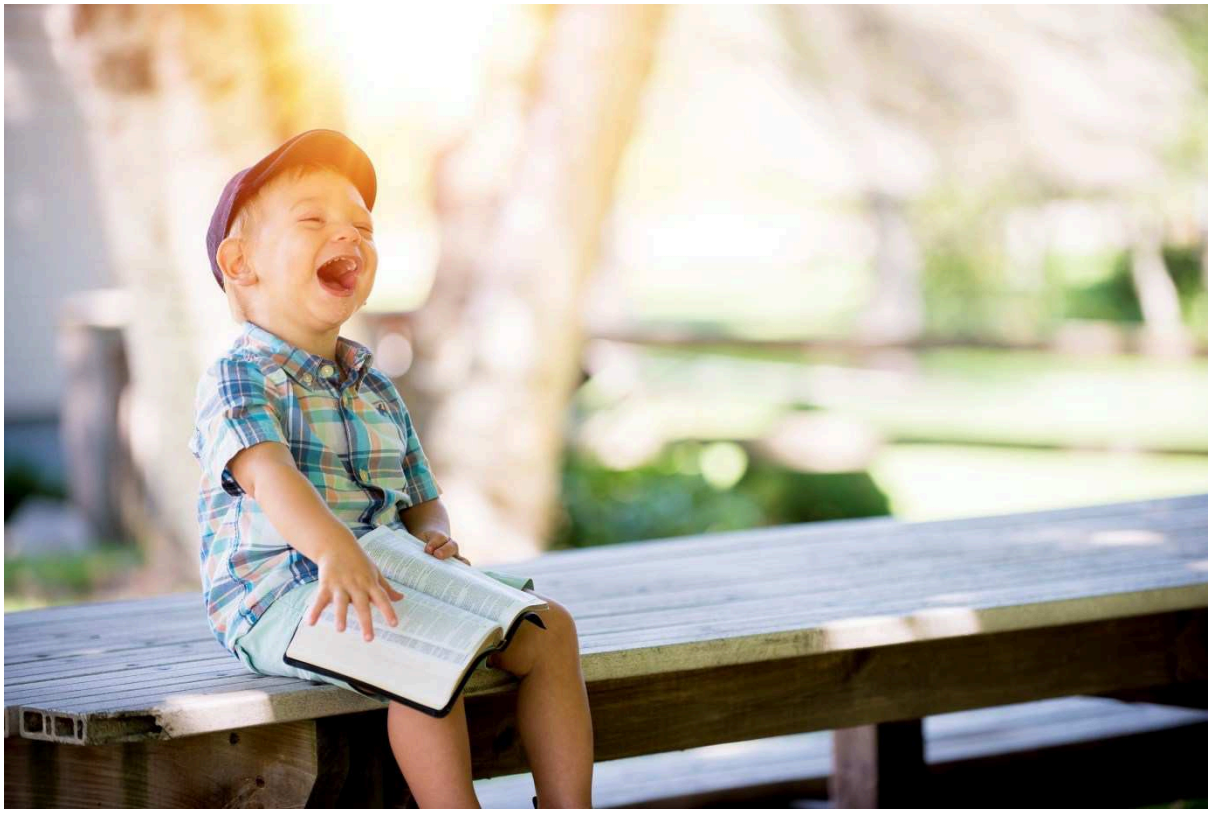

PLATTFORM FOR LIVSLANGE TJENESTER 2017- 2028

Sikre utviklingshemmede grunnleggende rettigheter og forutsigbarhet i et livsløpsperspektiv

Innhold

Innledning 3
Bakgrunn 3
Utviklingstrekk og utfordringer 3
Forventningsavklaring 4
Innsatsområder, mål og strategier 4
Innsatsområder 6
- Målrettet styring 6
- Frihet og selvbestemmelse 6
- Selvstendighet og mestring 7
- Kompetanse og anvendt kunnskap 7
- Koordinerte tjenester 8
- God helse og omsorg 8
- Familieivaretagende bistand 9
- Likeverdig og inkluderende opplæring 10
- Arbeid og sysselsetting 10
- Eget hjem 11
- Fritid og aktivitet 11

Innledning

Plattform for livslange tjenester skal være et verktøy for å sikre utviklingshemmede og andre med tilsvarende kognitive funksjonsnedsettelser og deres familier, forutsigbarhet ved å klargjøre forventninger om kommunens tjenestetilbud gjennom ulike livsfaser. Alle har rett til individuelle tjenester uavhengig av alder, kjønn, grad av kognitiv funksjonsnedsettelse, boligsituasjon og årsak til hjelpebehov. Kommunen skal legge til rette for individuelle tjenester med utgangspunkt i den enkeltes ressurser og potensiale for egenmestring. Sarpsborg kommunes Plattform for livslange tjenester er i tråd med statlige føringer og signaler, og vil være et styringsdokument for utvikling av tjenester til målgruppen.

Bakgrunn

Plattform for livslange tjenester omhandler innbyggere med utviklingshemming og andre med kognitive funksjonsnedsettelser i et livsløpsperspektiv. Utviklingshemming er en samlebetegnelse på ulike tilstander som medfører en kognitiv funksjonsnedsettelse.
Det er store variasjoner mellom personer med kognitiv funksjonsnedsettelse, både når det gjelder grad av og årsak til funksjonsnedsettelsen. Kognitiv funksjonsnedsettelse kan forekomme med eller uten andre psykiske og fysiske lidelser.
Det antas en forekomst i Norge av personer med utviklingshemming på ca.1,5 % av befolkningen. Omlag 80 % vil ha en lettere utviklingshemming og er ikke diagnostisert. Denne gruppen er ikke fanget opp av tjenesteapparatet og antas å klare seg selv, eller med hjelp fra f.eks. familie. Ca. 20 % har moderat til alvorlig utviklingshemming og vil i varierende grad være avhengig av bistand gjennom hele livet. Tall for antatt forekomst av utviklingshemmede i Norge er usikre og kan kun benyttes som retningsgivende.

I Sarpsborg er det registrert 247 personer med diagnose utviklingshemming og 39 personer med tilsvarende kognitive funksjonsnedsettelser som mottar omsorgstjenester. Andelen som mottar tjenester i Sarpsborg ligger dermed over antatt nasjonal forekomst (82 personer).

Personer med utviklingshemming og andre med kognitiv funksjonsnedsettelse har de samme rettigheter, plikter, frihet og status som alle andre innbyggere. Ved fylte 18 år er alle myndige og med full råderett over eget liv, med mindre det er fattet formelle vedtak om begrensninger i samtykkekompetanse.
Forståelsen av at integrering i samfunnet er viktig, har forsterket seg de senere årene. Det forutsetter at det legges bedre til rette for den enkeltes medvirkning og utvikling. Dette gjelder gjennom hele livet, på alle arenaer og områder og gjennom alle livsfaser. For å holde den enkeltes menneskeverd i hevd, fordrer det at samfunnet respekterer og tolererer forskjellighet, og oppfatter og behandler mangfold som en positiv og konstruktiv kraft.

Utviklingstrekk og utfordringer

Sarpsborg kommune har som mål å sikre tjenester av god kvalitet til riktig tid og i tråd med en bærekraftig velferdsutvikling. Dette skal nås gjennom å utvikle en fremtidsrettet tjeneste som støtter opp under tidlig innsats. Det er spesielt viktig å bevare funksjoner og aktivisere den enkeltes ressurser, slik at forutsetningene til å mestre eget liv blir så optimale som mulig.
Plattformen skal bygge på menneskeverd, forsvarlighet og styrking av egenidentitet. Det skal legges til rette for at alle kan bruke sin selvbestemmelsesrett og leve sine liv etter egne

valg. Plattformen baseres på helhetlig og koordinert samarbeid med bruker, dennes familie og med medarbeidere i alle kommunens tjenester.
Forpliktende samhandling mellom familie, barnehage, skole og de ulike omsorgstjenestene er særskilt viktig for valg av felles tilnærmingsmetodikk i barns utvikling og mestring.
Morgendagens brukere vil leve lenger, ha bedre helse og mestre flere utfordringer, men de vil også stille større krav til tjenesteapparatet. Brukere har ikke bare funksjonsnedsettelser og bistandsbehov, men også ressurser som kan hentes frem og brukes til å mestre eget liv.

Forventningsavklaring

Skal Sarpsborg kommune lykkes med å skape en mer fremtidsrettet og bærekraftig omsorgstjeneste, der brukerne i større grad deltar aktivt i egen hverdag, må innbyggernes forventninger til tjenesten så langt som mulig være forenlig med faktiske tilbud.

Innsatsområder, mål og strategier

Muligheter for et selvstendig liv og mestring av hverdagen er god velferd for alle, uavhengig av type og omfang på funksjonsnedsettelser. Det er derfor viktig å skape trygghet og styrke den enkeltes evne til å mestre dagliglivets utfordringer. Plattformen tar utgangspunkt i tre strategiske perspektiver oppsummert som;

1. Tidlig innsats
2. Fremme aktiv deltakelse i eget liv
3. Kunnskapsbasert praksis.

Kommunen setter kunnskapsbasert praksis i system, og bruker forskningsbasert kunnskap, erfaringer fra praksis og tilbakemeldinger fra brukere, pårørende og medarbeidere for å sikre god praksis og god tjenestekvalitet. Gjennomførte tiltak skal evalueres, justeres og dreies mot best mulig måloppnåelse for den enkelte bruker.

På bakgrunn av strategiske føringer, kunnskap og lokal kjennskap til målgruppen er det i forbindelse med plattformen utarbeidet 11 innsatsområder som ligger til grunn for kommunens tjenesteutvikling og utøvende praksis.

Innsatsområdene er:

1. Målrettet styring
2. Frihet og selvbestemmelse
3. Selvstendighet og mestring
4. Kompetanse og anvendt kunnskap
5. Koordinerte tjenester
6. God helse og omsorg
7. Familieivaretagende bistand
8. Likeverdig og inkluderende opplæring
9. Arbeid og aktivitet
10. Eget hjem
11. Fritid og aktivitet

For å understøtte innsatsområdene er det utarbeidet åtte faglige veiledere som skal sikre praksis og være et verktøy for medarbeiderne i den daglige samhandlingen med enkeltbrukere. Opplæring og implementering av veilederne er iverksatt.

Følgende veilederne er utarbeidet:

1. Saksbehandling
2. Brukerstemmen og deltagelse i hverdagsliv og samfunnsliv
3. Selvstendighet og mestring
4. Helse og klinisk blikk
5. Sosialt miljø
6. Dokumentasjon
7. Evaluering av tjenester og tiltak
8. Rammeverk og metodikk for implementering

Plattformens innhold er i overenstemmelse med Stortingsmelding 45 *Frihet og likeverd*, *FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne* og NOU 2016 *På lik linje*. I tillegg har interesseorganisasjoner og medarbeidere bidratt med sin kjennskap til enkeltbrukere, fagkunnskap og erfaring.

Innsatsområder

Målrettet styring	
Slik vil vi ha det	**Slik gjør vi det**
Målgruppen benytter sine grunnleggende rettigheter på lik linje med andre innbyggere Kommunen tar hensyn til utfordringer som oppstår mellom individets forutsetninger og samfunnets innretning	• Sikre at kommunale tjenester er i tråd med FNs ulike menneskerettighetskonvensjoner • Utforme Sarpsborgsamfunnet med tanke på de med særlige behov og i tillegg tilrettelagt for alle • Sikre kommunens planarbeid en systematisk evaluering og oppfølging • Benytte bruker- og pårørendeundersøkelser

Frihet og selvbestemmelse	
Slik vil vi ha det	***Slik gjør vi det***
Målgruppen opplever medbestemmelse og involvering Målgruppen har frihet til å foreta egne valg og beslutninger i form av handlinger eller disposisjoner	• Sikre fravær av begrensninger på handlinger og valg • Tilrettelegge for ulike valgmuligheter • Sikre at brukerstemmen blir hørt og respektert • Sikre støtte til å utøve sin selvbestemmelse • Forebygge og hindre bruk av tvang og makt

Selvstendighet og mestring

Slik vil vi ha det	***Slik gjør vi det***
Målgruppen klarer seg mest mulig selv uavhengig av hjelp fra andre	• Legge til rette for mestringsskapende praksis • Benytte hverdagsmestring som tankesett og hverdagsrehabilitering som metode i tjenesteutøvelse • Legge til rette for lik og individuell tilnærmingsmetodikk i hjemmet, barnehage, skole og i alle deler av helse- og omsorgstjenestene • Benytte habilitering som metode til å opprettholde ferdigheter • Bistå med veiledning og trening for å oppnå individuelle mestringsmål • Benytte hensiktsmessige hjelpemidler, herunder velferdsteknologi

Kompetanse og anvendt kunnskap

Slik vil vi ha det	**Slik gjør vi det**
Medarbeidere har god kompetanse og er endringsdyktige Medarbeidere har tilstrekkelig basiskunnskap om den enkeltes ressurser, funksjonshemming og bistandsbehov Medarbeiderne har god relasjon med bruker og dennes familie	• Sikre at medarbeidere har tilstrekkelig fagkompetanse og kunnskap om den enkelte bruker • Bygge gode relasjoner med hver enkelt og dennes familie • Sikre at kompetansen omsettes i hensiktsmessig og mestringsskapende praksis

Koordinerte tjenester

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Kommunen har koordinerte, samordnede og forutsigbare tjenester	• Tilby navngitt koordinator eller primærkontakt til alle med behov for sammensatte tjenester • Sikre koordinerte og samordnede tjenester gjennom bruk av ansvarsgruppe og individuell plan • Sikre planmessig og forpliktende samhandling før, under og etter arenaskifter • Sikre samhandling mellom bruker, familie og tjenesteapparat

God helse og omsorg

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Målgruppen har tilgang til nødvendige helse- og omsorgstjenester der hjelpen er individuelt tilpasset, helhetlig og koordinert Målgruppen mottar helsetjenester som gir fysisk, psykisk og sosial velvære	• Sikre helsefremmende tiltak som fremmer trivsel • Sikre samtidig og tidlig innsats når det er behov for tiltak fra flere tjenesteområder • Sikre fysisk og psykisk helseoppfølging i samarbeid med fastlege, kommunens helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten • Inngå samarbeidsavtaler med spesialisthelsetjenesten

Familieivaretagende bistand

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Barnet og familiens beste er det grunnleggende hensyn ved behov for bistand fra kommunen Hjemmet er hovedarena for alle barn Foreldre og øvrige familie er barnets nærmeste og viktigste omsorgspersoner	• Sikre at barnekonvensjonens rettigheter innarbeides i kommunens samhandling med familiene • Tilby foreldre med omfattende omsorgsoppgaver individuelt tilpasset støtte og avlastning, opplæring og veiledning slik at de kan gi god omsorg til sine barn • Vektlegge forebygging og tidlig innsats • Møte familien som helhet og med særskilt fokus på omsorgspersonene • Benytte metode for systematisk pårørendestøtte • Tilby alle familier som har barn med nedsatt funksjonsevne tilbud om navngitt koordinator for å sikre god samhandling • Benytte samhandlingsverktøy som ansvarsgruppe og individuell plan • Sikre godt samarbeid på tvers i kommunen og at tjenestene ses i sammenheng • Sikre overganger mellom ulike arenaer • Legge til rette for medvirkning for foreldre og barn • Bistå familier som har ny-diagnostiserte barn eller som mangler fastsatt diagnose • Samhandle med barnets storfamilie • Forebygge og avdekke helseskader hos pårørende som har særlig tyngende omsorgsoppgaver

Likeverdig og inkluderende opplæring

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Kommunen har en likeverdig og inkluderende barnehage og skole for alle Barn og ungdom har mulighet til å delta og mestre sin barnehage- og skolehverdag på lik linje med- og i relasjon med funksjonsfriske	• Legge til rette for en inkluderende, tilrettelagt og likeverdig utdanning for barn med kognitive funksjonsnedsettelser • Legge til rette for individuell opplærings- og tilnærmingsmetodikk i hjemmet, barnehage, skole og i alle deler av omsorgstjenestene • Kartlegge undervisningsutbytte • Sikre planmessig og forpliktende samhandling i forkant av overganger mellom barnehage og det enkelte skole-løp • Sikre at barnehage, barne- og ungdomsskole og videregående skole forbereder elevene på voksenlivet gjennom å legge til rette for læring til mestring og selvstendighet • Etablere forpliktende samarbeid med videregående skole

Arbeid og sysselsetting

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Alle i målgruppen som har potensiale og et ønske, støttes og motiveres til ordinær deltagelse i arbeidslivet	• Bidra til etablering av egnede arbeidsplasser og sysselsetting • Sikre at alle som har potensiale til deltagelse i arbeid med bistand skal støttes til varig tilrettelagt arbeid (VTA) • Sikre at alle som har behov for tilrettelagt sysselsetting skal støttes til arbeid- og aktivitet i eller utenfor aktivitetssenter

Eget hjem

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Hjemmet er hovedarena for alle gjennom hele livet	• Kartlegge boligbehov for målgruppen. • Sikre nødvendig veiledning og bistand til å skaffe og beholde egnet bolig til de som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet • Tilpasse bolig og boligens praktiske/tekniske utstyr for å fremme selvstendighet og mestring • Utprøve og vurdere ambulante tjenester før varig tildeling og innflytting i heldøgns bofellesskap • Prioritere kommunens bofellesskap til brukere med døgnkontinuerlige, omfattende og livslange bistandsbehov

Fritid og aktivitet

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Målgruppen benytter fritiden, utenom skole og arbeid, til variasjoner mellom avkopling, privatliv, sosialt samvær, lek og deltagelse i fritids- og idrettsaktiviteter	• Tilrettelegge for tilstrekkelig hvile og privatliv • Tilrettelegge for sosialt samvær • Tilrettelegge for deltakelse på fritidsaktiviteter, alene eller sammen med andre • Tilrettelegge for deltakelse i ordinære idretts-, kultur -og foreningsaktiviteter • Samarbeide med frivillige • Sikre tilbud om støttekontakt i grupper eller individuelt • Legge til rette for å kunne utøve sitt livssyn